

مشاجره‌های بین فرزندان

علل و راهکارهای مقابله

مریم صیاد شیرازی
کارشناس ارشد مشاوره مدرسه

مقدمه

اختلاف بین خواهر و برادر از جمله ماجراهایی است که والدین پیوسته با آن روبه‌رو هستند و گاهی به صورت مشکلی بزرگ برای خانواده درمی‌آید. هم‌چنین، به دلیل این‌که اغلب والدین از چگونگی برخورد صحیح با این مسئله آگاهی ندارند، با دخالت‌های بی‌جای خود کار را مشکل‌تر می‌سازند. آیا شما در دعوی کودکان یا فرزندانتان مداخله می‌کنید یا اجازه می‌دهید آن‌ها خود موضوع را حل کنند؟ در صورت مداخله، چگونه با موضوع برخورد می‌کنید؟ ما در این مقاله تلاش کرده‌ایم به این سؤالات پاسخ دهیم؛ یعنی، در وهله نخست به بررسی موضوع نزاع بین فرزندان بپردازیم و سپس، نقش والدین را در مدیریت صحیح این‌گونه نزاع‌ها تبیین کنیم. باید توجه داشت که گاهی این مدیریت صحیح به معنای عدم دخالت است.

آنچه در روابط بین فرزندان حائز اهمیت است، توجه به این نکته است که اختلاف و کشمکش بین آن‌ها در مراحل مختلف زندگی یعنی کودکی، نوجوانی، جوانی و حتی بزرگسالی امری عادی و لازم در روابط بین کوچک‌ترین هسته اجتماعی، یعنی خانواده، است. نقش پدر و مادر در مدیریت خانواده به‌منظور اثرگذاری بر اختلافات در جهت هدایت فرزندان به چگونگی برخورد با این تنش‌ها و نزاع‌ها برمی‌گردد. در این صورت، شاید برخورد مناسب علاوه بر از بین بردن این نزاع‌ها، منجر به رشد و ارتقای فردی و گروهی اعضای خانواده شود.

حال، به‌راستی منشأ این اختلافات چیست؟ خواهران و برادران به چه دلیل با هم نزاع می‌کنند؟
در ابتدا به ریشه‌ها و علل مشاجرات بین فرزندان می‌پردازیم.
- توجه نکردن به نیازهای اساسی آنان
- تلاش برای جلب توجه والدین

آنچه در روابط بین فرزندان حائز اهمیت است، توجه به این نکته است که اختلاف و کشمکش بین آن‌ها در مراحل مختلف زندگی یعنی کودکی، نوجوانی، جوانی و حتی بزرگسالی امری عادی و لازم در روابط بین کوچک‌ترین هسته اجتماعی، یعنی خانواده، است

■ نقش والدین در حل مشاجرات بچه‌ها

در حالت مشاجره عادی که کمکی در خواست نمی‌شود، والدین باید سعی کنند که آن را نادیده بگیرند و به بچه‌ها فرصت دهند که خودشان به راه حل برسند. آن‌ها فقط در صورتی می‌توانند مداخله کنند که احتمال خطر و آسیب جدی می‌رود، در آن صورت ضمن این که آن‌ها را از هم جدا می‌کنید، هر کدامشان را به اتاق مجزایی بفرستید تا سطح بالای عصبانیتشان فروکش کند.

در وضعیتی که بچه‌ها خودشان نمی‌توانند مشکلشان را حل کنند و کمک بزرگ‌ترها را می‌طلبند:

- جلسه‌ای با حضور خودشان ترتیب دهید و در آن، هدف از تشکیل جلسه و قوانین مهم را توضیح دهید.

- احساسات و نگرانی‌های هر کدامشان را بنویسید و آن را با صدای بلند برایشان بخوانید.

- به آنان فرصت دهید که از خود دفاع کنند.

- از هر یک دعوت کنید تا راه‌حلی ارائه دهد. تمام نظرها را بدون ارزیابی یادداشت کنید.

- در مورد راه‌حلی که برای همه مناسب باشد، تصمیم‌گیری کنید.

- پیگیری کنید.

فراموش نکنید که بچه‌ها در خلال این برخوردها می‌توانند چیزهای زیادی در مورد مسائل زندگی بیاموزند. این که چگونه مذاکره کنند. چگونه با مسائل برخورد کنند. چگونه تفاوت‌های مردم را درک کنند و بیاموزند که چگونه با آن‌ها زندگی کنند. بنابراین، می‌توان گفت که با مدیریت صحیح این مشاجرات از سوی والدین به بچه‌ها در جهت ارتقای رشد اجتماعی‌شان کمک مؤثری خواهید کرد.

منابع

۱. صیادشیرازی، مریم، چگونگی برخورد با خواهر و برادرهای ناسازگار، رشد مشاور مدرسه
2. www.madaraneh.net
3. parspress.ir
۴. آدل فالبر- آلین مازیش (۲۰۰۰) خواهر و برادرهای سازگار (سهیلا ابوالهدی) تهران: انتشارات رشد

- مقایسه کودکان توسط والدین

- رفتار ناعادلانه والدین

- توانایی متفاوت کودکان در جلب همکاری و بازی کردن باهم

- برتری جویی و رقابت طلبی افراطی

- برچسب زدن به بچه‌ها

- تفاوت‌های جنسیتی

- بیکاری و بلا تکلیفی و مترکم شدن انرژی

- دخالت بی‌جای پدر و مادر در اختلافات جزئی

- همانندسازی کودکان از برنامه‌های تلویزیونی (به ویژه رفتارهای تهاجمی)

- اکنون که با خاستگاه‌های این مسئله آشنا شدیم، در صورت روبه‌رو شدن

با آن‌ها چه باید کنیم؟

کلیدواژه‌ها: مراحل مختلف زندگی، راه‌کارهای (مهارت‌ها) مقابله‌ای،

تفاوت‌های جنسیتی.

■ راهکارهای مقابله‌ای

- پذیرش نسبت به هیجان کودک و کمک و آموزش در جهت آزادسازی آن.

بچه‌ها نیاز دارند که احساساتشان را نسبت به هم بروز دهند. بنابراین، ضمن این که به عنوان والدین این احساسات را می‌پذیریم، به بچه‌ها در آزادسازی درست و به‌جای این احساسات کمک می‌کنیم.

- در برابر میل به مقایسه کردن مقاومت کنید.

- بچه‌ها نیاز ندارند که با آن‌ها یکسان رفتار شود بلکه با آن‌ها به گونه‌ای منحصر به فرد رفتار کنید.

به‌جای این که نیازها را یکسان برآورده کنید «بیا، حالا تو همون قدر انگور

داری که خواهرت داره»

به هر کس به اندازه نیازش بدهید «چند دانه انگور کافی است یا یک خوشه

می‌خواهی»

به جای ابراز علاقه یکسان «من تورو همون قدر دوست دارم که خواهرتو»

به فرزندان نشان دهید که او را به گونه‌ای منحصر به فرد دوست دارید

- «تمام این دنیا یک طرف، تو هم یک طرف. هیچ کس نمی‌تونه جای تورو

بگیره»

به جای صرف وقت یکسان «ده دقیقه با خواهرت هستم و بعد هم ده

دقیقه با تو». وقتتان را بر اساس نیاز بچه‌هایتان تقسیم کنید می‌دونم که

دارم وقت زیادی صرف خوندن انشای خواهرت می‌کنم اما این برات مهمه.

به محض این که کارم تمام بشه، میام سراغت تا ببینم برای تو چی مهمه»

- نه خودتان به کودکان برچسب بزنید و نه بگذارید دیگران بزنند.

«تو خیلی بدجنسی، خیلی زور میگی»